

Datum

2025-10-07

Adress

Diarienummer

GYVF-2025-3277

Yttrande

Till

Kommunfullmäktige

**Remiss angående motion Jacqueline Maly (SD) och
Magnus Olsson (SD) om digitala redskap för
minskade tolkkostnader
STK-2024-971**

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden föreslås besluta att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över en motion om digitala redskap för minskade tolkkostnader av Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD). Motionärerna skriver att utvecklingen på detta område har gått mycket fort de senaste åren och att Malmö stad lägger mycket pengar på att anlita tolk. Motionärerna föreslår:

- Att berörda nämnder i samråd med kommunstyrelsen uppdras att utreda möjligheterna för en fullständig övergång till automatiserade tjänster för produktion av textbaserat innehåll på främmande språk.
- Att berörda nämnder i samråd med kommunstyrelsen uppdras att utreda användningen av automatiserade tjänster som en ersättning för tolktjänst i lämpliga fall.
- Att berörda nämnder i samråd med kommunstyrelsen uppdras att ta fram en risk och konsekvensanalys för en avveckling av tolkanvändning till förmån för automatiserade tjänster.

Nämnden anser att det finns viktiga argument som talar mot automatisk tolkning av kommunala dokument. Nämnden anser informationssäkerhet exempelvis gällande sekretessbelagd information och persondata inte kan säkerställas i AI tjänster. Det saknas också möjlighet att kontrollera kvaliteten, riktighet och precision av översättning vilket är avgörande i myndighetens kontakt med den enskilde.

Nämnden föreslår kommunfullmäktige att motionen avslås.

Yttrande

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över en motion om digitala redskap för minskade tolkkostnader av Jacqueline Maly (SD) och Magnus Olsson (SD). Motionärerna skriver att utvecklingen på detta område har gått mycket fort de senaste åren och att Malmö stad lägger mycket pengar på att anlita tolk. För femton år sedan saknade maskinöversättning mer eller mindre praktisk betydelse, och för tio år sedan var resultaten dåliga. Motionärerna menar nu att man är i ett annat läge

I sitt yttrande hänvisar arbetsmarknads- och socialnämnden till en utredning som förvaltningen har gjort angående digitala tolkar. Av utredningen (ASN 2023–21369) ”Utredning av alternativa driftsformer för tolktjänster” framgår att rättsläget gällande AI-teknik är oklart och att det ännu finns få tjänster med för automatisk översättning eller tolkning som är anpassad för kommunala verksamheter med avseende på informationssäkerhet, dataskydd och kvalitet.

Krav på myndigheter

När det gäller nationella krav på översättning och tolk framgår det av förvaltningslagen §13 (SFS 2017:900) ”att en myndighet ska använda tolk och se till att översätta handlingar om det behövs för att den enskilde ska kunna ta till vara sin rätt när myndigheten har kontakt med någon som inte behärskar svenska. En myndighet ska under samma förutsättningar använda tolk och göra innehållet i handlingar tillgängligt när den har kontakt med någon som har en funktionsnedsättning som allvarligt begränsar förmågan att se, höra eller tala.”

Kravet på tolk avser alltså tolk för personer som inte behärskar svenska men även som har en funktionsnedsättning vad gäller syn, hörsel eller tal. Vidare finns ett särskilt ansvar för de nationella minoritetsspråken (lag om nationella minoriteter och minoritetsspråk SFS 2009:724) hos förvaltningsmyndigheter och domstolar. Ansvaret gäller förvaltningsområdena där Malmö till exempel är förvaltningsområde för finska. Det innebär att en finstalande i Malmö ska kunna kommunicera med myndigheterna på sitt språk. Kravet gäller alltså både tolk och översättning men krav ställs även på att tolkning och översättning ska kunna ges för vissa språk.

Kunskapsläget gällande AI-stödda översättnings- och tolktjänster

Det finns ingen samlad bild av kvaliteten gällande automatgenererade eller AI-stödda tolk- och översättningstjänster. Forskare vid tolk- och översättningsinstitutet vid Stockholms universitet har skrivit en översikt över området och kommit till en slutsats

att utvecklingen inom tolk- och översättning går mot en framtid där tjänsterna utförs av en människa med stöd av maskin och inte av antingen människa eller maskin¹.

En artikel från National Library of medicine² beskriver en undersökning av kommunikation med patienter i en klinisk situation. Undersökningen granskade precision, användbarhet, nöjdhet och återkoppling där AI skulle översätta underlag för teoretiska och reella kliniska situationer. Studien använde flera olika AI-verktyg och fann att översättning av korta texter till ett begränsat antal språk från engelska visade på precision mellan 83 och 97 procent men att de krävde även mänsklig översättning. Däremot sjönk precisionen vid en översättning från engelska.

En studie inom ramen för kandidatexamen på Lunds universitet pekar på svårigheter med att tolka till andra språk än engelska³. Bedömningen i denna studie är att AI inte är tillräckligt tillförlitlig för komplexa ärenden där kontext och nyans är avgörande. En sådan teknisk lösning kan vara ett komplement men kan inte ersätta mänskliga tolkar, enligt studien.

Motionärerna tar själva upp ett exempel med att SVT använder automatisk tolkning, vilken dock har kritiserats av Granskningsnämnden för bristande kvalitet⁴. Granskningsnämnden anser att kvaliteten är för låg och att det skadar tillgänglighet och i förlängningen leder till sämre förtroende för public service. SVT har svarat granskningsnämnden att arbetet är under utveckling och att fördelarna med AI-tekniken varit tillräckligt stora för att använda den samt att bolaget arbetar vidare med att utveckla tjänsten.

I sin utredning pekar arbetsmarknads- och socialnämnden även på att de få tolktjänster som finns med automatisk översättning eller tolkning inte heller är anpassade för kommunala verksamheter med avseende på informationssäkerhet, dataskydd och kvalitet.

Nämndens ställningstagande

Nämnden instämmer därför i den bedömning som arbetsmarknads- och socialnämnden har gjort, nämligen att AI- och automatområdet är lovande men att det ännu är för tidigt att ersätta mänskliga tolkar med automatisk tolkning. Nämnden anser att informationssäkerhet exempelvis gällande sekretessbelagd information och

---

¹ [Utgör AI ett hot mot eller en hjälp för tolkar? | e-versättaren](#)

² [Artificial intelligence in clinical settings: a systematic review of its role in language translation and interpretation - PubMed](#)

³ Tillämpning av AI-översättning i Halmstad kommun. En studie om användbarhet, genomförbarhet och tekniska lösningar, Lunds universitet [exjobb svenska](#). Hamawand, Pavel och Jarl, Melker

⁴ [Granskningsnämnden kritiserar SVT:s undertexter: ”Betydande kvalitetsbrister” | SVT Nyheter](#)

